

Műcsarnok és...

VISSZHANG - LXV. évfolyam, 17. szám, 2021. április 30.

Később került kezembe az *ÉS* április 1-én megjelent száma, de az időpontból eredően tréfának éreztem Mélyi József írásának (*Műcsarnok és intézménye*, 2021/13.) nyitómondatát, amelynek első része így szólt: „*Valaha úgy hívták: Műcsarnok és Intézményei, akkoriban még hozzá tartozott az Ernst Múzeum és a Dorottya utcai kiállítóterem, és a nyolcvanas évek elejéig leginkább kiállításgyárként működött...*” Ez az állítás ugyanis nem igaz. Sosem volt ilyen elnevezés. Olyan (borzasztó) elnevezés volt, hogy *Kiállítási Intézmények*, s ezen belül volt valóban az egyik (persze a zászlóshajó) a Műcsarnok, s valóban továbbá az Ernst Múzeum, a Kulturális Kapcsolatok Intézete Kiállítóterme (alias KKI Kiállítóterem, csak később Dorottya Galéria), de – figyelem – ami most jön, az a fontos: idetartozott még a *Fényes Adolf terem* (Rákóczi út), ahol a kor kultúraszervező alattomoságának (!) megoldásaként az ún. önköltséges kiállításokat rendezték meg (vagyis a tiltás határán lévőkét, például az akkor már Kossuth-díjas Kassák Lajosét), melynek *kihagyása* a felsorolásból *hiba* (hogy még a Kiállítási Intézményekhez tartozott bontásáig a Nemzeti Szalon vagy egy ideig a kitűnő kamara-kiállítóhely: a Helikon Galéria is, azt most már nem is tesszük szóvá). Ez a fenti fogalmazás miért bosszantó tévedés? Mert a szerző ezt a fordulatot írása címében is felhasználja, valamint később is hivatkozik rá. Olyanra tehát, ami úgy, ahogy írja: *nem volt*. Továbbá e mondatban szerepel, hogy a nyolcvanas évek elejéig a Műcsarnok „*leginkább kiállításgyárként*” működött (amely fogalmazás enyhén szólva pejoráció). Ez szakemberhez nagyon *nem méltó* fordulat arra az időszakra tekintve, s most már maradjunk csak a hetvenes éveknél, amikor sorra-rendre hozta létre az intézmény a betiltás határára került kiállításokat, például az *Új Művek 70* címűt csak 1971-ben lehetett megnyitni, folyamatosan „gondok voltak” a Fiala Képzőművészek Stúdiója kiállításával. A hetvenes évek „kiállításgyára” hozta létre például Miháltz Pál, Román György, Vilt Tibor, Kondor Béla, Bartha László, Deim Pál, Tóth Menyhért, Ország Lili, Bak Imre (1977!) kiállításait, valamint a hetvenes évek hozta Marc Chagall, Henry Moore, Paul Klee áttörést jelentő tárlatait. Ez nem nosztalgia, csak megjegyzés egy majdhogynem inszINUÁLÓ megállapításra. Persze akkor még Hidvégi István volt az igazgató, s Néray Katalin 1984-ben vette át az intézmény irányítását. Továbbá: a szerző „egy alkotóra kihegyezett” kamaratárlatok helyszínének nevezi a Dorottya Galériát, vagyis a KKI Kiállítótermet, ahol épp hogy *legendás csoportos* kiállítások is voltak, ebből a legkiemelkedőbb a Papp-csoport majd húsz éven át ott megrendezett kiállításainak sora (gyengébbek kedvéért: alkalmazott grafika), mely események épphogy a közösségi értékteremtés kiemelkedő minőségei. Továbbá: lehet, hogy Szegő György szívügye volt a *Rejtett történetek – az életreform-mozgalmak és a művészetek* című nagyszabású kiállítás (megérdemli, hogy a teljes címet kiírjuk), de hogy annak egész koncepciója Németh András egyetemi tanár, a kiállítás *kurátora* és munkatársai *hosszú éves kutatásainak* a lenyomata volt, kiállításul, kiadványostul, mindenestül, az biztos. Mélyi József írása így végződik: „Magyarországon az elmúlt évtizedben a magyar kultúra és a kiemelt intézmény állami elképzelése (sic!) jelentős mértékben és jelentősen retrográd szellemben átalakult.” Különös! Írja ezt úgy, hogy az írásában hivatkozott *konkrét kiállítások minőségét egyetlen esetben sem kifogásolja*.